

مروری بر رویدادهای

سیستم بانکی در سال ۱۳۸۹

طرح تحول اقتصادی است، با طرح تحول گمرکی و طرح تحول مالیاتی همراه است و از دو سال پیش با همکاری نزدیک بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و تنظیم شده و مقدمات اجرای آن فراهم آمده است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی کشورمان در یک گفتگوی رسانه‌ای، توسعه بانکداری الکترونیکی و افزایش شفافیت در عقود را از جمله محورهای طرح تحول نظام بانکی اعلام کرده و ضمن پیوند زدن این رویکرد با موضوع هدفمند کردن یارانه‌ها، افزوده است: اگر سه یا چهار سال به عقب بازمی‌گشتیم و می‌خواستیم که طرح هدفمند کردن یارانه‌ها را اجرا کنیم، شاید نظام بانکی ما به این میزان که در حال حاضر توانمند است، توانمند نبود، زیرا بخشی از توسعه حاصل شده نتیجه کار طرح تحول بانکی است.

این عضو کابینه دولت نهم سپس با اشاره به اخذ حدود ۱۸ میلیون حساب بانکی خانوارهای ایرانی در مدت زمان کوتاهی برای واریز یارانه‌های تقدی، گفت: تمام این حساب‌ها نیز حساب‌هایی به روز و به صورت الکترونیکی بودند و پول‌رسانی به تمام نقاط کشور در اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها با کمترین خطا و آسیب انجام شد.

سخنگوی اقتصادی دولت این موارد را از دستاوردهای اجرای بخشی از طرح نظام بانکی دانست و افزود: اساساً در طرح تحول اقتصادی، بخش‌های مختلفی با هم جلو آمدند. حسینی تأکید کرد: اگر امروز می‌توانیم کار بزرگی همچون اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها را انجام دهیم، پشتیبانی سایر بخش‌ها و نظام‌ها را هم داشته‌ایم.

سخنگوی اقتصادی دولت در پایان با اشاره به اینکه انرژی و وقت ما در دو سال گذشته به طور خاص به محور طرح هدفمند کردن یارانه‌ها در طرح تحول اقتصادی معطوف بود، افزود: در سال آینده هم ضمن اینکه هدفمندی یارانه‌ها را با همین دقت و وسواس دنبال می‌کنیم، اما با توجه به فضای ایجاد شده، تحول سایر بخش‌ها را هم دنبال می‌کنیم.

اولین جلسه شورای پول و اعتبار

اولین جلسه شورای پول و اعتبار در سال ۱۳۸۹ در روز سه‌شنبه مورخ ۸۹/۲/۲۱، در بانک مرکزی برگزار شد. بنا به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی

سال ۱۳۸۹، هم سال پایانی دهه ۸۰ است و هم مصادف با پنجاهمین سال تأسیس بانک مرکزی در کشور و علاوه بر این دو مناسبت، سالی است پر از رویدادهای اقتصادی ریز و درشتی که در اکثر آنها نقش و رد پای سیستم بانکی به وضوح دیده می‌شود. اصولاً سال هاست که سیستم بانکی در اقتصاد کشور جایگاه تعیین‌کننده‌ای را احراز کرده و بخش پولی و اعتباری، سهم عمده‌ای از بازار مالی را به خود اختصاص داده و حتی بر متغیرهای سیاسی و اجتماعی هم تأثیر گذاشته است.

اینک بخش‌هایی از این شماره را به مرور رویدادهای عمده سال ۱۳۸۹ اختصاص می‌دهیم و سعی می‌کنیم تا با یادآوری برخی از این رویدادها، به تبیین و تحلیل این جایگاه پردازیم.

طرح تحول نظام بانکی

نخستین و شاید به تعبیری، مهمترین رویداد سال ۱۳۸۹ که خاستگاه تحولات بعدی سیستم بانکی خواهد بود، بحث‌های مفصل و سرانجام ترسیم خطوط اصلی و محورهای کلی طرحی است که تحت عنوان طرح تحول نظام بانکی شناخته شده است. این طرح که یکی از محصولات کارگروه

شاید مهمترین
رویداد سال ۱۳۸۹
که خاستگاه تحولات
بعدی سیستم بانکی
خواهد بود، بحث‌های
مفصل و سرانجام
ترسیم خطوط اصلی
و محورهای کلی
طرحی است که تحت
عنوان طرح تحول
نظام بانکی شناخته
شده است.

ایران، در این جلسه، حداقل سرمایه لازم برای تأسیس بانک غیردولتی چهار هزار میلیارد ریال، برای مؤسسات اعتباری غیربانکی سه هزار میلیارد ریال و برای بانک الکترونیکی (مجازی) دو هزار میلیارد ریال تعیین شد. همچنین شورای پول و اعتبار مقرر نمود:

الف) با عنایت به اتمام زمان تطبیق مؤسسات پولی - بانکی غیرمجاز در بازار پولی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با مؤسساتی که تحت تعاونی اعتبار (آزاد) و یا صندوق قرض الحسنه اقدام به عملیات بانکی می نمایند، برخورد جدی نموده و از طریق اعلام به نیروی انتظامی و نشریات کثیرالانتشار، نسبت به تعطیلی آنها اقدام و با جدیت،

بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی، حجم مرادوات مالی ایران با بانک‌های ۳۹ کشور دنیا در پایان نیمه نخست سال ۲۰۱۰ را ۴۱/۰۸۱ میلیارد دلار اعلام کرد.

بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی در این گزارش اعلام کرد: میزان سپرده‌های ایران در بانک‌های خارجی در پایان ماه ژوئن ۲۰۱۰ (خرداد ۸۹) با ۲/۵ میلیارد دلار کاهش نسبت به سه ماه قبل از آن، به ۲۴/۳۹ میلیارد دلار رسید. این رقم در پایان سه ماهه نخست ۲۰۱۰ نسبت به سه ماه قبل از آن نیز حدود سه میلیارد دلار کاهش یافته بود.

بانک‌هایی که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته‌اند، عمدتاً در کشورهای اروپایی قرار دارند و کاهش سپرده‌های

یکی از رویدادهای سال ۱۳۸۹، انتشار اسکناس یکصد هزار ریالی است.

بازار پولی و بانکی را نظارت نماید.

ب) بانک مرکزی موظف است به منظور ایجاد زمینه لازم برای ادغام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، نسبت به تنظیم مقررات ناظر بر ادغام، اقدام نماید.

پ) بانک مرکزی موظف است مجوز بانک‌های غیردولتی را که تا پایان سال جاری مقررات حداقل سرمایه مصوب (۴۰۰۰ میلیارد ریال) و نیز حداقل نسبت کفایت سرمایه مصوب (هشت درصد) را احراز نمایند، به مؤسسات اعتباری تبدیل نماید.

یادآوری می‌کند که این‌ها فقط مصوبه بودند، نه عملکرد. عملکردها را بعداً باید بررسی و ارزیابی کرد.

ایران در این بانک‌ها، در راستای سیاست تهران مبنی بر انتقال ذخایر ارزی خود به مراکز امن‌تر ارزیابی می‌شود.

شایان ذکر است که سپرده‌های ایران در بانک‌های اروپایی، یکی از اهداف آمریکا در تلاش‌های ضد ایرانی است و واشنگتن قصد دارد تا این سپرده‌ها را بلوکه کند. در برابر این سیاست، تهران نیز سیاست برقراری موازنه میان سپرده‌های خود در بانک‌های غربی با تعهدات خود به این بانک‌ها را دنبال کرده است.

سپرده‌های ایران نزد بانک بررسی شده در این گزارش از دسامبر ۲۰۰۸ تاکنون، بالغ بر ۱۷ میلیارد دلار کاهش داشته است.

گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس درباره موقوفات بانکی

کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تهیه گزارشی در خصوص مطالبات شبکه بانکی کشور، گزارشی را برای قرائت به صحن علنی مجلس تهیه کرده و ۳۸ دلیل را برای بروز موقوفات بانکی برشمرده است.

در بخشی از این گزارش آمده است: یکی از وظایف اصلی حاکمیت، حفظ و پاسداشت از سرمایه‌ها و بیت‌المال است تا بتوان از این منابع در راستای پیشرفت و اقتدار جمهوری اسلامی ایران به نحو شایسته استفاده نمود. بنابراین، هر پدیده‌ای، از جمله

مرادوات مالی ۴۱ میلیارد دلاری ایران با بانک‌های ۳۹ کشور

یکی دیگر از رویدادهای تحمیل شده به سیستم بانکی ایران در سال ۱۳۸۹ آغاز فاز جدید تحریم‌های اقتصادی بود که سیستم بانکی و مبادلات بانکی را به عنوان یکی از اهداف مهم در معرض تهدید قرار داده بود. این حادثه گرچه پیامدهای منفی متعددی داشت، لیکن سیستم بانکی توانست به طور نسبی با آن مقابله کند و نمونه‌ای از آن هم گزارش بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی است.

یکی از عوامل شناخته شده در ایجاد مطالبات معوق بانکی، برداشت از منابع بانک مرکزی توسط سیستم بانکی جهت حمایت از تولید و بعضاً تأمین منابع لازم برای بنگاه‌های زودبازده است.

مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول (مطالبات غیر جاری) بانکی که در تحقق این هدف اختلال ایجاد می کنند، مورد نظر و توجه مجلس شورای اسلامی و کمیسیون تخصصی آن، یعنی کمیسیون اقتصادی می باشند.

با توجه به نقش و جایگاه نظارتی مجلس، گزارش های متعددی از طرف نهادهای نظارتی، از جمله سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات در خصوص مطالبات معوق نظام بانکی به مجلس منعکس می شود که با توجه به درخواست هیأت رئیسه و ریاست مجلس، این موارد بررسی و در قالب گزارش کمیسیون ارایه می شوند.

بر اساس گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس، بررسی آمار

کارشناسی بانکها و گستره وسیع طرحها، اعطای تسهیلات بلندمدت از محل منابع سپرده های کوتاه مدت، ضعف نظارت بر روند مصرف درست تسهیلات در طول سالیان متمادی، وجود نقایصی در سیستم رتبه بندی اعتباری مشتریان و کم توجهی به اعتبارسنجی مشتریان به واسطه تسهیل و تسریع در اعطای تسهیلات، عدم نظارت مطلوب بانک مرکزی بر عملکرد بانکها و ضعف سیستم جامع اطلاعاتی مشتریان که امکان استفاده همزمان از تسهیلات چندین بانک را برای متقاضیان بدهکار در سالیان گذشته فراهم می نمود. وقوع بحران مالی و رکود جهانی و تأثیر آن بر بازارهای داخلی، تحریم های بین المللی علیه سیستم پولی و مالی کشور و به تبع آن ایجاد مشکلات در گشایش اعتبار

در دومین همایش تأمین مسکن و ساختمان، بر لزوم حمایت موسسات مالی از این بخش تأکید شد.

اسنادی و عدم ایفای تعهد برخی از مشتریان ارزی نظام بانکی، عدم گشایش اعتبارات اسنادی مدت دار برای تولیدکنندگان به دلیل تحریم های بین المللی هم سبب شده است که نقدینگی واحدهای تولیدی، جایگزین اعتبارات اسنادی شود و آنها را در پرداخت بدهی های خود با مشکل مواجه نماید.

افزایش واردات رسمی و قاچاق کالاهای برخی صنایع مانند منسوجات، کفش و لوازم خانگی به سبب عدم قدرت رقابت تولید داخلی با مشابه خارجی خود نیز منجر به بحران مالی واحدهای تولیدی شده و توان آنها را برای بازپرداخت بدهی خود به شبکه بانکی از بین برده است، کم اثر بودن ابزار "وجه التزام تأخیر تأدیه دین" به واسطه تصویب مصوبات متعدد در خصوص بخشش وجه التزام توسط عوامل فرابانکی، امهال مطالبات غیر جاری و یا پرداخت مجدد تسهیلات به افرادی که دارای بدهی معوق به سیستم بانکی هستند، به واسطه برخی قوانین و مقررات از جمله بند "ب" ماده ۱۰ قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی و برخی مصوبات هیأت وزیران، ورود برخی نهادهای فرابانکی، از جمله مسوولان استانی و استانداران در امور بانکی، از جمله بند ۳ مصوبه شماره ۴۳۰۸۶/۹۹۷۱۴ مورخ ۸۷/۵/۱۸ هیأت وزیران.

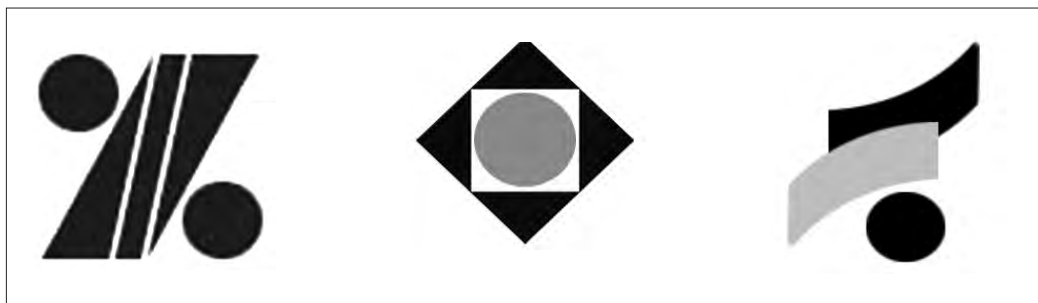
اهتمام بانک مرکزی و نظام بانکی برای تأمین مسکن

قائم مقام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در "دومین همایش تأمین مسکن و ساختمان" با تأکید بر اینکه

و ارقام میزان منابع و مصارف بانکها طی ده سال گذشته بیانگر آن است که حجم مطالبات معوق طی این دوره افزایش یافته و در فاصله این سالها روند فزاینده ای به خود گرفته است. با این حال، این روند در سال ۱۳۸۸ با توجه به برخی اقدامات کنترل شده که این امر نشان دهنده آن است که با اعمال سیاست های مناسب، می توان مطالبات غیر جاری را به سطح استاندارد رساند و سرمایه های مردم را به چرخه پویای تحولات اقتصادی بازگرداند، هر چند که موانع و چالش های متعددی در این خصوص وجود دارند که رفع آنها در گرو عزم سیاستگذاران حوزه مالی و دیگر نهادهای مرتبط و همدلی و وفاق ملی است.

این گزارش در ادامه به علل ایجاد مطالبات معوق پرداخته و عواملی چند را به عنوان اصلی ترین دلایل بروز مطالبات معرفی کرده است. برخی از این عوامل عبارتند از: مکانیزه نبودن نحوه طبقه بندی مطالبات بر حسب معیار زمانی و افزایش چشمگیر مطالبات به واسطه ایجاد شفافیت در گزارش های عملکرد مطالبات غیر جاری، برداشت از منابع بانک مرکزی توسط سیستم بانکی در جهت حمایت از تولید و بعضاً تأمین منابع لازم برای بنگاه های زودبازده که موجب افزایش اعطای تسهیلات و در نهایت افزایش مطالبات معوق و پرداخت جریمه سی و چهار درصدی گردید و به کاهش منافع بانک از محل عایدات مراد پولی و زیان دهی و تضعیف منابع انجامید. هم چنین عدم دقت کافی در بررسی کارشناسی، توجیه فنی و اقتصادی طرح های متقاضی تسهیلات توسط بانکها به دلیل ظرفیت محدود بدنه

مسائل مربوط به نرخ سود، بسته سیاستی و همچنین حذف سه صفر از پول ملی، هنوز خام است.

بر اساس این مصوبه که در تاریخ ۸۹/۱/۲۸ به تصویب رسید، بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت مسکن و شهرسازی موظف به تهیه دستورالعمل مربوطه شدند. در همین رابطه مقرر گردید در مواردی که کارکنان سیستم بانکی تمایل به استفاده از تعاونی‌ها یا زمین‌های وزارت مسکن داشته باشند، این زمین‌ها در اختیار آنها هم قرار گیرد، ضمن آن که مطابق این دستورالعمل، سقف وام مسکن برای کارکنان نظام بانکی نسبت به گذشته افزایش می‌یابد. بر این اساس، بانک مرکزی به کلیه بانک‌های کشور اعلام کرد: به کارکنانی که در گذشته برای اخذ تسهیلات مسکن قرارداد منعقد نموده‌اند، تسهیلات مسکن به روال گذشته پرداخت گردد تا کارکنان سیستم بانکی با مشکل مواجه نشوند.

برگزاری بیست و یکمین همایش بانکداری اسلامی

در سال‌های پس از انقلاب، برگزاری همایش‌های سالانه بانکداری اسلامی به یک سنت تبدیل شده است. به همین علت، در شهریور ماه سال ۱۳۸۹ نیز بیست و یکمین همایش بانکداری اسلامی با همکاری و همیاری نظام بانکی کشور در روزهای شنبه و یکشنبه ۶ و ۷ شهریور ۱۳۸۹ برگزار شد. موضوع اصلی این همایش "چشم‌انداز نظام بانکداری بدون ربا، فرصت‌ها و چالش‌ها" و محورهای اصلی آن هم بدین شرح بود:

- (۱) مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌های نظام بانکی و راهکارهای بهبود آن.
  - (۲) آسیب‌شناسی عملیات نظام بانکداری بدون ربا در جمهوری اسلامی در مقایسه با سایر کشورها.
  - (۳) سیاستگذاری نرخ سود بانکی در چارچوب بانکداری بدون ربا.
  - (۴) چالش‌های پیش روی بانک‌های غیردولتی و راه‌های برون‌رفت از آن.
- و اما سایر موضوعات:
- نقش بانک‌ها در تحقق اهداف اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و چالش‌های پیش رو.
  - نقدینگی، وفور یا کمبایی.
  - نقش بسته سیاستی و نظارتی بانک مرکزی در بهره‌وری نظام پولی و اعتباری.
  - زیرساخت‌های لازم برای پیاده‌سازی بانکداری مجازی

بانک مرکزی به عنوان سیاستگذار پولی کشور، سه هدف کمک به رشد اقتصادی، ثبات قیمت‌ها و عدالت اجتماعی در عرصه اقتصاد را دنبال می‌کند، افزود: از آنجایی که مسکن کالایی سرمایه‌ای، با دوام و مصرفی است، لذا سهم بالایی در سبد هزینه خانوار دارد و به خاطرگران بودن آن، نیازمند حمایت مالی است، به همین منظور بانک مرکزی توجه ویژه‌ای به آن دارد. وی سپس با بیان اینکه یکی از مشکلات اصلی در بخش تأمین مسکن سفته‌بازی است، اظهار داشت: بانک مرکزی با سفته‌بازی به دلیل به چالش کشیدن اقتصاد مبارزه می‌کند.

دکتر پورمحمدی در خصوص ایجاد عدالت اجتماعی در بخش مسکن گفت: مسکن یک نیاز و ضرورت برای آحاد مردم جامعه است و عدالت این است که برای تمامی افراد جامعه مسکن تأمین شود. در این زمینه بانک مرکزی با حمایت ۷۰ هزار میلیارد ریالی به بانک مسکن و اجازه انتشار ۷۰ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت، پروژه مسکن مهر را پشتیبانی کرد، همچنین بانک مرکزی به بانک‌های دیگر هم توصیه کرد که بخشی از اعتبارات خود را صرف مسکن مهر کنند.

وی در ادامه با تأکید بر اینکه رشد تسهیلات مسکن برای بخش غیردولتی ۵۹/۱ درصد بوده است، آن‌را نشان دهنده اهمیت بانک مرکزی و نظام بانکی برای تأمین مسکن عنوان کرد.

قائم مقام بانک مرکزی به ضرورت تأمین مالی به‌روشنای اسلامی نیز اشاره کرد و گفت: قرار است در سال جاری و سال آینده برای تأمین مالی طرح‌های مختلف، از جمله مسکن از انواع اوراق مالی جدید از جمله صکوک استفاده کنیم. دکتر پورمحمدی سپس با اشاره به اینکه در سال جاری و آتی توجه ویژه‌ای به ابزارهای مالی اسلامی جدید خواهیم کرد، افزود: در کنار ایجاد نهادهای مالی جدید موضوع ابزارها و محصولات پولی جدید اسلامی را معرفی می‌کنیم.

وی در پایان حمایت از مسکن مهر، صادرات خدمات فنی و مهندسی، نوسازی بافت‌های فرسوده و مسکن روستایی را در اولویت برنامه‌ها اعلام کرد.

خبر تکمیلی در این زمینه هم مربوط به افزایش سقف تسهیلات مسکن کارکنان بانک‌ها است.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی مسکن به منظور راه‌حال کارکنان شبکه بانکی کشور، سقف تسهیلات مسکن کارکنان بانک‌ها را افزایش داد.

با ساماندهی بازار پول در دو سال گذشته، بورس و بانک‌های کشور جان تازه‌ای یافته‌اند، زیرا ...

(Virtual Banking)

سال ۲۰۱۰ بزرگترین بانکداری اسلامی در جهان معرفی و اعلام کرد: شش بانک بزرگ ایران در فهرست ۱۰ بانک بزرگ اسلامی قرار گرفته‌اند.

بر اساس این گزارش، بانک ملی ایران با بیش از ۴۰ میلیارد دلار دارایی، بزرگ‌ترین بانک اسلامی در جهان شناخته شده است. این بانک در گزارش سال گذشته بنکر نیز همین رتبه را به خود اختصاص داده بود.

خانه مالی کویت با ۳۷/۱ میلیارد دلار دارایی اسلامی، در جایگاه دومین بانک بزرگ اسلامی قرار دارد و بانک الراجی عربستان هم با ۳۲/۰۴ میلیارد دلار در رتبه سوم قرار گرفته است. اما رتبه‌های چهار تا هفت این جدول به بانک‌های ایرانی اختصاص داده شده است. بانک صادرات ایران با ۳۲/۰۱ میلیارد دلار دارایی رتبه چهارم، بانک ملت با ۳۲ میلیارد دلار در رتبه پنجم، بانک تجارت با ۲۰/۳ میلیارد دلار در رتبه ششم و بانک سپه با ۲۴/۱ میلیارد دلار دارایی اسلامی در رتبه هفتم قرار گرفته‌اند.

بانک اسلامی دوی با دارایی ۳۲ میلیارد دلاری در رتبه هشتم، بانک کشاورزی ایران با ۱۰/۲۹ میلیارد دلار دارایی در رتبه نهم و بانک HSBC انگلیس با ۱۰/۱ میلیارد دلار دارایی اسلامی در رتبه دهم بزرگ‌ترین بانک‌های اسلامی جهان قرار گرفته‌اند.

بانک‌های ایرانی که در فهرست ۱۰ بانک بزرگ اسلامی قرار گرفته‌اند، همه متعلق به بخش دولتی هستند و این در حالی است که آمریکا در راستای تلاش‌های ضد ایرانی خود بسیاری از این بانک‌ها را تحت تحریم قرار داده است.

این گزارش در ادامه نظام بانکی ایران را بزرگترین نظام بانکی اسلامی در جهان معرفی و اعلام کرده است که ارزش کل دارایی‌های بانکی اسلامی در ایران ۳۱۴/۸۹ میلیارد دلار است که بیش از دو برابر دارایی‌های بانکی اسلامی در دومین بانکداری اسلامی، یعنی عربستان است. ارزش کل دارایی‌های بانکی اسلامی در عربستان ۱۳۸/۲ میلیارد دلار اعلام شده و مالزی نیز با ۱۰۲ میلیارد دلار دارایی در رتبه سوم قرار گرفته است.

کشورهای امارات با ۸۵ میلیارد دلار، کویت با ۶۹ میلیارد دلار، بحرین با ۴۴/۸ میلیارد دلار، قطر با ۳۴/۶ میلیارد دلار، ترکیه با ۲۲/۵ میلیارد دلار، انگلیس با ۱۸/۹ میلیارد دلار و بنگلادش با ۹/۳ میلیارد دلار به ترتیب در رتبه‌های چهارم تا دهم قرار گرفته‌اند.

پذیره‌نویسی نخستین بانک مجازی ایران

به استناد مجوز صادر شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار، نخستین بانک مجازی کشور پذیره‌نویسی سهام خود را آغاز کرد. در همین راستا، پذیره‌نویسی نخستین بانک مجازی ایران که بانک الکترونیکی آری‌ن نام دارد، در نیمه نخست دی ماه سال ۱۳۸۹ انجام شد.

شایان ذکر است که بانک‌های مجازی، نسل نوینی از بانک‌ها به شمار می‌روند که با استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات و بی‌نیاز از شعبه فیزیکی، خدمات و محصولات متنوع بانکی را به عموم عرضه می‌کنند. دسترسی ۲۴ ساعته (در هر زمان و هر مکان)، سهولت دسترسی، سرعت و امنیت، از جمله مزیت‌های این قبیل بانک‌ها هستند که آینده صنعت بانکداری را دگرگون خواهند کرد.

سهام بانک‌ها در بازار سرمایه

حضور بانک‌ها در بازار سرمایه هم فرصت‌های تازه‌ای را برای سرمایه‌گذاری و سودآوری در اختیار بانک‌ها قرار می‌دهد و هم پیامدهای مثبت آن نصیب اقتصاد ملی می‌شود. این روند با واگذاری قسمتی از سهام بانک‌های دولتی همچون بانک ملت، بانک تجارت و بانک صادرات ایران تشدید شده است.

مدیر عملیات بازار شرکت بورس و اوراق بهادار در همین راستا گفت: با واگذاری پنج درصد از سهام پست بانک، اکنون ۱۷ درصد از بازار سرمایه به بانک‌ها تعلق گرفته و این صنعت هم‌اکنون بزرگ‌ترین صنعت این بازار محسوب می‌شود.

علی صحرایی در گفت و گو با خبرنگار ایرنا، با بیان آنکه پنج درصد از سهام پست بانک به محض عرضه، معامله شد، گفت: ارزش کل معامله ۶۵۰ میلیارد ریال بود که در شش دقیقه و ۳۰ ثانیه مورد دادوستد قرار گرفت.

وی ارزش بازار پست بانک را حدود ۱۳ میلیارد ریال اعلام کرد و با بیان آنکه پست بانک آخرین بانکی است که سهامش در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی در بورس عرضه شده است، اظهار داشت: بر این اساس، تعداد بانک‌های حاضر در بورس به هشت بانک افزایش یافت.

شش بانک ایرانی در فهرست بزرگ‌ترین بانک‌های اسلامی دنیا

نشریه اقتصادی The Banker نظام بانکی ایران را در

مناسب‌ترین و
سودمندترین
استراتژی
برای بانک‌ها،
مشتری‌مداری است
و بانک‌ها با بیش
از ۱۸ هزار شعبه و
کارکنان ۲۰۰ هزار
نفری، مخاطبان
اصلی مردم در
فعالیت‌های مالی
خرد و کلان هستند.

انتشار اسکناس یکصد هزار ریالی

یکی دیگر از رویدادهای پولی سال ۱۳۸۹، انتشار اسکناس یکصد هزار ریالی است که مراسم رونمایی از آن با حضور دبیر کل بانک مرکزی، مدیر کارخانه تولید کاغذ اسناد بهادار، مدیر کل سازمان تولید اسکناس و مسکوک، مدیر اداره نشر اسکناس و خزانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و خبرنگاران رسانه‌های گروهی در روز سه‌شنبه ۱۳۸۹/۴/۱ برگزار شد.

سید محمود احمدی، دبیر کل بانک مرکزی در این مراسم ضمن ارائه اطلاعاتی در زمینه نحوه طراحی، ویژگی‌های امنیتی و مباحث هنری این اسکناس گفت؛ از آن جا که اسکناس نمایی از فرهنگ، ارزش‌ها و اعتقادات مردم هر کشور است، مجموعه‌ای هزار نفری از هنرمندان، طراحان، متخصصان و صنعتگران برای تهیه این اسکناس فعالیت گسترده داشتند.

دبیر کل بانک مرکزی تأکید کرد: کیفیت اسکناس تولیدی کشور در حد استانداردهای جهانی حتی در مواردی بالاتر از کاغذهای تولیدی کشورهای اروپایی است، لکن به دلیل نگهداری نامناسب اسکناس‌ها توسط مردم، از یک سو، اسکناس تولیدی زودتر از حد استاندارد از چرخه مصرف خارج می‌شود و از سوی دیگر، اسکناس تبدیل به عاملی برای انتقال میکروب و بیماری‌های گوناگون و کاهش بهداشت عمومی می‌گردد که امیدواریم با اهتمام اصحاب رسانه و اطلاع‌رسانی صحیح در جهت اصلاح و بهبودی این رویه و ایجاد فرهنگ صحیح نگهداری اسکناس حرکت کنیم.

در بخش بعدی این مراسم آقای قیاسوند، مدیر اداره نشر اسکناس و خزانه بانک مرکزی، با اشاره به وظیفه بانک مرکزی مبنی بر فراهم ساختن وسیله پرداخت مناسب برای مردم، گفت: براساس ماده ۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱، وظیفه چاپ و انتشار اسکناس بر عهده بانک مرکزی قرار گرفته است.

وی در ادامه به رقم سرانه اسکناس در کشورهای مختلف جهان اشاره کرد و گفت: این رقم در کشور ما بیش از ۱۰۰ برگ می‌باشد و بدیهی است که استفاده صحیح از اسکناس، تأثیر بسزایی در هزینه‌های مربوط به تهیه، حمل، توزیع و امحا و جایگزینی اسکناس نو خواهد داشت.

در این مرحله پس از رونمایی اسکناس یکصد هزار ریالی، مدیر کارخانه تولید کاغذ اسناد بهادار و مدیر کل سازمان تولید اسکناس و مسکوک به بیان مطالبی در خصوص تولید کاغذ

اسکناس و همچنین مسایل امنیتی اسکناس یکصد هزار ریالی پرداختند.

شایان ذکر است که چاپ و انتشار اسکناس‌های درشت‌تر، در راستای نیاز جامعه به تسهیل و تسریع در امر مبادلات پولی و بانکی صورت می‌گیرد.

یکی از بحث‌های حاشیه‌ای انتشار اسکناس یکصد هزار ریالی هم چاپ بی‌تی از ابیات دلنشین سعدی شیرازی در پشت این اسکناس بود:

بنی آدم اعضای یک ...

روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در پی رونمایی اسکناس یکصد هزار ریالی اعلام کرد: با توجه به وجود دو نگارش متفاوت، اما صحیح برای این مصرع، از نظر بانک مرکزی چاپ هر دو نگارش بر پشت اسکناس یکصد هزار ریالی، بیان‌کننده پیامی عمیق و انسانی نهفته در شعر مشهور این شاعر بزرگ در تاریخ ادبیات فارسی است. با این تفکر برای استفاده از این بیت در طراحی اسکناس جدید، صلاح کار را در فصل الخطاب قرار دادن نظر کارشناسان نهادی رسمی دیدیم و از همان ابتدا با فرهنگستان زبان و ادب فارسی مکاتبات لازم انجام شد که در پاسخ، فرهنگستان قرائت بیت "بنی آدم اعضای یکدیگرند" که در آفرینش ز یک گوهرند" را از نظر مرحوم دکتر غلامحسین یوسفی ارجح اعلام نمود.

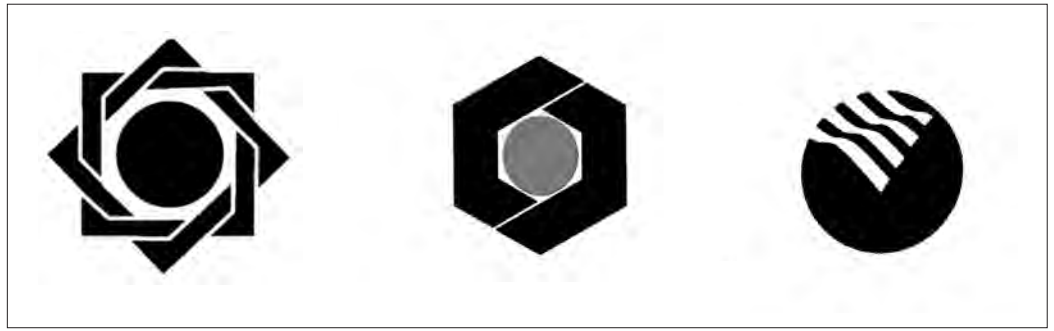
مستندات مرتبط با بیت بکار رفته در پشت اسکناس یکصد هزار ریالی از گلستان شیخ اجل سعدی علیه رحمه نیز بدین شرح است:

* استاد فقید مرحوم دکتر غلامحسین یوسفی در توضیحات گلستان (صفحه ۲۶۴) در تأیید و تأکید صحت این مطلب چنین می‌نویسد: "اعضای یکدیگرند" چنین است در همه نسخه‌ها.

* استاد مجتبی مینوی در پاسخ اظهار نظری مبنی بر ترجیح ضبط "اعضای یک پیکرند" (رک: یغما ۵۲۴/۱۰) چنین نوشته است: "صحیح این شعر سعدی همین طور است: [اعضای یکدیگرند]... مضمون از عبارات معروف عصر سعدی بوده و او جمله‌ای را که زباندز بوده است، به قلم در آورده است.

* شادروان حبیب یغمایی در تأیید نظر مذکور افزوده است: "در بیست سال قبل که با مرحوم فروغی کلیات سعدی را برای تجدید چاپ آماده می‌کردیم، نسخه‌های بسیار معتبر و قدیم را که تاریخ کتابت آنها از ۷۱۷ و ۷۲۴ به بعد بود، در

در اواخر بهمن ماه گذشته، شورای فقهی بانکداری اسلامی، پیش‌نویس آیین‌نامه عقد مرابحه را برای تقدیم به هیأت وزیران آماده کرد.

فرایند، به وضعیت نسبتاً عادی بازگشت و برنامه پنجم توسعه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید تا از ابتدای سال ۱۳۹۰ به اجرا گذاشته شود. بدیهی است که برنامه‌های توسعه سیستم بانکی هم در آن مجموعه دیده شده و از جمله نمایندگان مجلس شورای اسلامی در اواخر سال ۱۳۸۹ مقرر کردند که دولت استقرار کامل سامانه بانکداری متمرکز را در طول برنامه پنجم اجرایی کند.

به گزارش خبرگزاری مهر، نمایندگان مجلس در ادامه بررسی لایحه برنامه پنجم توسعه ماده ۵۱ را به تصویب رساندند. براساس این ماده، دولت به منظور توسعه و تقویت نظام بانکداری، باید سامانه (سیستم) بانکداری متمرکز (Core Banking) را به اجرا گذارد. علاوه بر استقرار کامل بانکداری متمرکز، باید کلیه حساب‌ها، اعم از سپرده اشخاص و تسهیلات را با رعایت استانداردها و دستورالعمل‌های بانک مرکزی به حساب‌های متمرکز منتقل کند.

براساس بند دیگر، دولت باید به منظور افزایش امنیت تبادل اطلاعات الکترونیکی در جهت ایجاد و بهره‌برداری مرکز صدور گواهی الکترونیکی برای شبکه بانکی با همکاری مرکز صدور گواهی الکترونیکی کشور توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام کند. در تبصره‌ای از این ماده هم مقرر شده است که کلیه بانک‌ها امکان استفاده از امضای الکترونیکی را در تعاملات بانکی خود تسهیل کنند.

چهار شرط جدید بانک مرکزی برای افزایش سرمایه بانک‌های خصوصی

مزایای حضور بانک‌های غیردولتی در بازار پولی و اعتباری کشور که از حدود یک دهه پیش آغاز شده، هر روز آشکارتر می‌شود و متناسب با آن، توجه بیشتر سرمایه‌گذاران را به سوی خود جلب می‌کند و در نتیجه، هر ساله شاهد تأسیس بانک‌های غیردولتی تازه‌ای بوده‌ایم.

بانک مرکزی هم به منظور کنترل تقاضاها و مدیریت این بازار در بخشنامه‌ای خطاب به بانک‌های غیردولتی، چهار شرط جدید را برای افزایش سرمایه بانک‌های خصوصی در نظر گرفت.

به گزارش خبرگزاری فارس، اداره مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی در بخشنامه جدیدی به عنوان مدیران عامل بانک‌های غیردولتی و مؤسسه اعتباری توسعه تصریح کرد: کمیسیون شورای پول و اعتبار

اختیار داشتیم. در همه این نسخه‌ها ... قطعه معروف "بنی آدم اعضای یکدیگرند" به همین عبارت نوشته شده و تاکنون هیچ نسخه‌ای - از قدیم و جدید، خطی و چاپی - به نظر اهل ادب نرسیده که به عبارتی جز این باشد.

نکته دیگر اینکه در اینجا کلمه "یکدیگرند" معنی عام دارد و اگر به جای "یکدیگرند" فرض و تصور کنیم که "یک پیکرند" باید باشد (و چنین حقی نداریم) نه تنها مضمونی که در کمال بلندی است، سقوط می‌کند، بلکه لطف مصراع دوم که پیوستگی تمام به مصراع اول دارد، از میان می‌رود. بنابراین جهات، بر اهل ادب و طبع فرض است که این قطعه معروف را همچنان که سعدی فرموده و از عصر او تاکنون در همه نسخه‌ها نقل و کتابت شده، بدانند و بخوانند:

بنی آدم اعضای یکدیگرند

که در آفرینش ز یک گوهرند

تأکید بانک مرکزی به مدیر عامل بانک تات برای رعایت برخی از استانداردها

یکی از وظایف نهادین بانک‌های مرکزی، نظارت بر فعالیت نهادهای پولی و اعتباری و مراقبت از اجرای مصوبات و سیاست‌های متخذه است. بانک مرکزی ایران در راستای این وظیفه قانونی، طی نامه‌ای به مدیر عامل بانک تات اعلام کرد: نظر به اینکه در تبلیغات رسانه‌ای بانک تات برای فروش اوراق گواهی سپرده مدت‌دار، ویژه سرمایه‌گذاری (خاص) برخی از استانداردها و نقطه نظرات بانک مرکزی مندرج در نامه شماره ۸۹/۲۴۲۰۲۴ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۳ رعایت نشده است، لذا به قید فوریت نسبت به اصلاح تیزرهای تبلیغاتی آن بانک به شرح زیر اقدام لازم بعمل آید:

۱) مشخص شود که مطابق با مفاد بسته سیاستی - نظارتی شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۸۹ بازخریدی این گونه اوراق توسط بانک ممنوع بوده و بانک هیچگونه تعهدی بر بازخریدی اوراق مزبور نخواهد داشت.

۲) جمله "بازخریدی قبل از سررسید با نرخ ۱۷/۵ درصد بدون جریمه به صورت روزشمار" حذف گردد.

استقرار کامل سامانه بانکداری متمرکز در طول برنامه پنجم

گرچه فرایند تدوین و اجرای برنامه‌های توسعه به طور مقطعی دچار اختلالاتی شده بود، لیکن در سال ۱۳۸۹ این

رشد ۵۹/۱ درصدی
تسهیلات مسکن برای
بخش غیردولتی،
نشاندهنده اهمیت
بانک مرکزی و نظام
بانکی برای تأمین
مسکن است.

مقرر نمود هنگام بررسی تقاضای افزایش سرمایه بانک های غیردولتی، نکات لازم الرعایه زیر در مدنظر قرار گیرد:

- ۱) افزایش سرمایه بانک از طریق افزایش تعداد سهامداران و ورود سهامداران جدید تحقق یابد.
  - ۲) سقف سهامداران بر مبنای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی لحاظ شود.
  - ۳) سهامداران جدید بدهی معوق به بانک ها و مؤسسات اعتباری نداشته باشند.
  - ۴) درصد آورده نقدی و مطالبات حل شده سهامداران برای افزایش سرمایه به تفکیک در تقاضای افزایش سرمایه تعیین شود.
- لذا مقتضی است دستور فرمایید تقاضاهای افزایش سرمایه به همراه برنامه آن بانک/ مؤسسه با رعایت موارد فوق به این بانک ارسال گردد.

ایران چک

اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی، طی بخشنامه‌ای به کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه اعتباری توسعه، به منظور فراهم آوردن بستر مناسب جهت اجرای قوانین و مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی، "دستورالعمل نحوه تولید، توزیع، جمع‌آوری و ابطال ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" را ابلاغ نمود.

دستورالعمل یادشده از تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۵ صرفاً در خصوص ایران چک‌های یک میلیون ریالی بوده و به بانک‌ها تأکید شده است که این دستورالعمل در اسرع وقت به کلیه واحدهای ذیربط ابلاغ شود و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. خاطر نشان می‌سازد که ایران چک‌های پانصد هزار ریالی فعلاً مشمول دستورالعمل فوق‌الذکر نمی‌باشند.

در بخشنامه مورد اشاره تأکید شده است؛ بانک‌ها/ مؤسسات اعتباری با بهبود روش‌های انجام کار، گسترش و ترویج بانکداری الکترونیکی و استفاده از دیگر ابزارهای پرداخت، به ویژه ابزارهای پرداخت الکترونیکی، ضمن کاهش تدریجی اتکای خود به این ابزار پرداخت، با بهره‌مندی از منافع حاصل از خدمات بانکداری الکترونیکی، بیش از پیش در پی

کسب رضایت خاطر مشتریان و کاهش هزینه‌های خود باشند.

دیدگاه‌های مشترک

در اواسط دی ماه گذشته، جلسه مشترک مقامات و مدیران حوزه‌های اعتباری، نظارتی، ارزی و حقوقی بانک مرکزی با مدیران عامل و نمایندگان بانک‌های خصوصی با هدف بررسی و آرایه دیدگاه‌های مشترک در زمینه مسایل پولی و بانکی در بانک مرکزی تشکیل شد.

در این جلسه ابتدا قائم مقام بانک مرکزی با اشاره به دغدغه‌های بانک‌های خصوصی در زمینه مسایل پولی و بانکی، از مدیران این حوزه خواست تا پیشنهادهای دیدگاه‌های خودشان را به منظور بررسی و تصمیم‌سازی به بانک مرکزی آرایه نمایند.

قائم مقام بانک مرکزی سپس تقویت همکاری با مؤسسات و نهادهای پولی و بانکی بین‌المللی را محلی برای تبادل نظر و پیشبرد اهداف و دیدگاه‌ها عنوان کرد و از مدیران بانک‌های خصوصی نیز خواست تا حضور فعالی در این حوزه داشته باشند.

در این جلسه، مدیران بخش‌های اعتباری و نظارتی به آرایه گزارش‌ها و اقدامات انجام شده درباره موضوعات مربوط به اعتبارسنجی مشتریان و آیین‌نامه‌های مربوط به آن، انتشار اوراق مشارکت، انتشار گواهی سپرده، تدوین بسته سیاستی و نظارتی سال ۱۳۹۰، افزایش سرمایه بانک‌ها از طریق واگذاری سهام به سهامداران جدید، گسترش شعب بانک‌ها از طریق ایجاد شعب جدید، خرید بانک و ایجاد بانک مشترک در کشورهای هدف، بررسی و تعیین استاندارد برای انتخاب حساب‌سازان بانک‌ها، تدوین مقررات برای سال جاری و آتی و اصلاح مقررات فعلی، رعایت مقررات مربوط به آرایه تسهیلات شرکت‌های دولتی و ماده ۲۲ و ... پرداختند. سپس مدیران و نمایندگان بانک‌های خصوصی با اشاره به اینکه بانک مرکزی به عنوان مرکز ثقل شبکه بانکی بوده و رعایت قوانین و مقررات آن لازم و ضروری است، دیدگاه‌های خود را آرایه کردند.

در همین رابطه، مطالبی همچون ضرورت حفظ و امنیت اطلاعات مشتریان و مراجعی که باید به اطلاعات مشتریان

در حال حاضر،
سالانه ۳۰۰ میلیارد
ریال هزینه تولید،
توزیع، انتشار و
هم‌چنین جمع‌آوری
اسکناس‌های
مستعمل، تجمیع و
تفکیک و در نهایت
امحای اسکناس‌های
فرسوده به کشور
تحویل می‌شود.

دسترسی داشته باشند، چگونگی افزایش سرمایه بانکها، موارد مربوط به نظارت بانک مرکزی، تعیین نرخ سود سپرده‌ها، اوراق مشارکت و گواهی سپرده، بررسی تطبیقی استفاده از تسهیلات برای اشخاص مرتبط و... از سوی مدیران بانک‌های خصوصی مطرح گردید.

در ادامه این جلسه، قائم مقام بانک مرکزی با تأکید بر لحاظ نمودن دیدگاه‌ها و نقطه نظرات ارایه شده از سوی نمایندگان بانک‌های خصوصی، از مدیران بانک مرکزی خواست تا نسبت به بررسی و کاربردی کردن موارد ذکر شده، از جمله مباحث مربوط به حفظ اطلاعات و رتبه بندی مشتریان، تعیین استاندارد حسابرسی بانک‌ها، نحوه واگذاری سهام مؤسسه بانکداری ایران، لحاظ کردن نقطه نظرات بانک‌های خصوصی در بسته سیاستی - نظارتی سال ۱۳۹۰، بررسی حدود و اختیارات دسترسی افراد و مراجع به اطلاعات مشتریان و... اقدام نمایند.

قائم مقام بانک مرکزی در پایان هدف بانک مرکزی را ایجاد تحول در نظام بانکی و رسیدن به اهداف مورد نظر با همکاری و هماهنگی کلیه مدیران شبکه بانکی کشور عنوان کرد.

مشتری مداری

گفته شده است که مشتری، فرمانروای بازارهاست. این فرمان بر همه بازارها حکومت می‌کند، از جمله بر بازار خدمات بانکی. به همین علت، تمام نهادهای فعال در حوزه بانکداری می‌کوشند تا رضایت مشتری را در مرکز استراتژی‌های بازاریابی خود قرار دهند و هر چه بیشتر به این هدف نزدیک شوند.

دومین کنفرانس بین‌المللی بازاریابی و خدمات مالی هم فرصت تازه‌ای بود برای طرح مجدد این دیدگاه. دبیرکل بانک مرکزی در این کنفرانس با اشاره به اهمیت و نقش نظام بانکی در مسیر تحول کشور، اظهار داشت: ظهور بانک‌های خصوصی در ۱۰ سال گذشته و خصوصاً در پنج سال اخیر، در بخش زیرساخت‌ها و پرداخت‌های الکترونیکی، تحول شگرفی را در بانکداری ایجاد کرده و توقعات جامعه را ارتقا داده است. دبیرکل بانک مرکزی سپس با ارایه آمارهای مقایسه‌ای بین سال‌های ۸۳ و ۸۹ در صنعت بانکداری کشور گفت: تعداد کارت‌های بانکی کمتر از شش میلیون

قطعه بود که اکنون با افزایش ۱۹۷۶ درصدی، بالغ بر ۱۰۵ میلیون قطعه شده است. وی افزود: تعداد دستگاه‌های خودپرداز که امروزه بسیاری از فعالیت‌های خدماتی و خرد شبکه بانکی توسط آنها انجام می‌شود، با بیش از ۶۸۲ درصد افزایش، از ۲۴۰۰ دستگاه به ۱۹۰۰۰ دستگاه رسیده است. همین بررسی نشان می‌دهد که تعداد پایانه‌های فروش نیز با رشدی نزدیک به ۲۰ هزار درصد، از ۶۵۹۱ دستگاه، به حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه رسیده است.

دبیرکل بانک مرکزی خاطر نشان کرد: میزان تراکنش‌های کارت‌های نیز از حدود ۳۷ میلیون تراکنش که مبلغی بالغ بر ۲۳/۵ تریلیون ریال را در سال ۸۳ شامل می‌شد، در شهریور ۸۹ با رشد ۴۵۵ درصدی از نظر تعداد بالغ بر ۲۰۵ میلیون تراکنش و از نظر مبلغ با افزایش ۸۱۵ درصدی به مبلغ ۲۱۵ هزار تریلیون ریال رسیده است.

احمدی اظهار داشت: سامانه تسویه ناخالص آنی که عملاً از سال ۸۷ کار جدی خود را آغاز کرده است، تنها ظرف یکسال از ۲۶۳ هزار تراکنش با مبلغ ۱۹۰۵۰۰۰ میلیارد ریال، با رشدی معادل ۱۶۶۱ درصد، به تعداد تراکنش چهار میلیون و ۷۰۰ هزار مورد و از نظر مبلغ با افزایش ۱۸۰ درصدی مواجه شده است.

وی سپس با بیان اینکه این سامانه در سال ۸۸ حجم ریالی بالغ بر حدود ۱/۴ برابر تولید ناخالص ملی کشور را از خود عبور داده است، پیش‌بینی کرد که در سال ۸۹ این رقم به نسبت خیره‌کننده چهار برابر تولید ناخالص ملی برسد.

دبیرکل بانک مرکزی افزود: بدیهی است که در این فضای رقابتی، بانک‌ها و مؤسساتی موفق‌تر خواهند بود که از رویکردهای سنتی و تجربه شده در حرکتی همیشگی و بدون توقف به سمت رویکردهای جدیدتر و ایجاد قابلیت‌های اساسی و افزایش مزیت‌های رقابتی در حال پیشرفت باشند. احمدی گفت: بانک‌های امروزی دیگر مانند گذشته با یک بازار انحصاری روبه‌رو نیستند و مشتری نیز یک نیازمند بی‌اختیار و مجبور به دریافت خدمات محدود ارایه شده که در هر حال به بانک مراجعه خواهد داشت، نیست. دبیرکل بانک مرکزی گفت: مناسبترین و سودمندترین استراتژی برای

میزان سپرده‌های
بانکی در پایان سال
۱۳۸۹ معادل ۲۸۰۸
هزار میلیارد ریال
بوده است.

بانکها، مشتری مداری است و بانکها با بیش از ۱۸ هزار شعبه و کارکنان ۲۰۰ هزار نفری، مخاطبان اصلی مردم در فعالیتهای مالی خرد و کلان هستند.

گزارش عملکرد نیمسال

دکتر بهمنی، رییس کل بانک مرکزی، در همایش ملی "نقش بازار سرمایه در تأمین مالی" گفت: میزان سپردههای بانکی در پایان مهر امسال دو هزار و ۸۰۸/۱ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به پایان سال قبل ۱۵/۸ درصد رشد داشته است.

رییس کل بانک مرکزی اظهار داشت: کل مانده تسهیلات بانکها تا پایان مهرماه امسال، دو هزار و ۶۹۳ هزار میلیارد ریال بوده و رشدی معادل ۱۷/۶ درصد نسبت به منابع بانکها داشته است. همچنین رشد مصارف بانکها در هفت ماه گذشته ۴۰۳/۶ هزار میلیارد ریال بوده است. نسبت تسهیلات هم در پایان مهرماه به سپردههای کل سیستم بانکی بعد از ذخیرههای قانونی ۱۰۸/۹ درصد است که به عبارتی، بانکهای دولتی ۱۱۷/۷ درصد و بانکهای خصوصی ۷۷/۷ درصد تسهیلات پرداخت کردهاند.

وی با تأکید بر اینکه خالص داراییهای خارجی بانک مرکزی در پایان سال نباید افزایش داشته باشد، افزود: هر چه درآمد ارزی و قیمت نفت بالا برود، امکان تزریق ارز در بازار بیشتر می شود. از سوی دیگر، مطرح می شود که میانگین رشد نرخ تورم داخلی و خارجی باید معادل رشد درآمد ارزی باشد. در این حالت، تورم داخلی در حال حاضر، حدود ۱۰ درصد و میانگین تورم خارجی ۵/۵ درصد و همچنین رشد درآمد ارزی کشور ۵/۵ درصد است که این نسبت متعادل است.

وی سپس از تضمین وزارت اقتصاد و بانک مرکزی برای سرمایه گذاری تمام سرمایه گذاران در کشور خبر داد و گفت: با ساماندهی بازار پول در دو سال گذشته، بورس و بانکهای کشور جان تازه ای گرفته اند، زیرا این عمل باعث حذف بازارهای غیرمتشکل پولی که تحت عناوین قرض الحسنه و مؤسسات اعتباری بدون مجوز در کشور فعالیت می کردند، شده است.

حمایت از طرح تأمین مسکن مهر، یکی از اولویتهای ما است.

صدور مجوز برای فعالیت شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران

یکی از کارهای لازم برای موفقیت نهادهای اعتباری، رتبه بندی اعتباری مشتریان است و برای تأسیس نهادی که صلاحیت و توانایی چنین کاری را داشته باشد، اقدامات اولیه آغاز شده است. در شهریور ماه سال ۱۳۸۹ هم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به استناد آیین نامه نظام سنجش اعتبار مصوب هیأت وزیران، از تاریخ ۱۳/۶/۱۳۸۹ مجوز فعالیت شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران را صادر نمود.

بر اساس این مجوز و طبق مفاد بند "پ" ماده ۱ آیین نامه مذکور، کلیه بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی و کلیه تأمین کنندگان، موظفند اطلاعات مورد نیاز سامانه اعتبارسنجی را تأمین نمایند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مقام ناظر بر فعالیت شرکت، نظارت می نماید و بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز موظفند، پس از ابلاغ بانک مرکزی، از گزارشهای اعتبارسنجی شرکت، در راستای بهبود تصمیمات اعتباری خود استفاده نمایند.

شورای فقهی بانکداری اسلامی

دراواسط اردیبهشت ۱۳۸۹ جلسه مشترک اعضای شورای فقهی بانکداری اسلامی و مدیران اعتباری سیستم بانکی کشور با هدف بررسی مسایل و مباحث شرعی فعالیتهای بانکی در بانک مرکزی برگزار شد. در این جلسه، با توجه به تشکیل شورای فقهی بانکداری اسلامی در بانک مرکزی، بر انطباق هر چه بیشتر عملیات بانکی بر طبق احکام و قواعد فقه اسلامی و معرفی ابزارهای جدید در حوزه بانکداری اسلامی و بازنگری در مقررات بانکداری اسلامی بدون ربا تأکید گردید. ایجاد شرایط برای طرح شبهات و ابهامات از سوی کارکنان سیستم بانکی برای رفع برخی نگرانیها در اجرای عقود بانکی و نیز تشویق آنها برای ارائه ابزارها و راهکارهای نوین بانکی برای کاهش ریسک و افزایش خدمات، از جمله مباحثی بود که مورد توجه حاضران قرار گرفت.

سپس شرکت کنندگان در این جلسه، با اشاره به بحران اقتصادی اخیر و ورشکستگی تعداد زیادی از بانکهای غربی، تجربه بانکداری اسلامی در برخی از کشورهای غربی و منطقه را طبق گزارش مؤسسات معتبر پولی و بانکی جهانی، مثبت و موفق ارزیابی کردند.

در این جلسه گزارشهایی هم از اقدامات شورای فقهی، از جمله تبیین جنبه های شرعی انتشار اوراق مشارکت ارزی، گواهی سپرده ارزی، عقد خرید دین، مبادلات بین بانکی، صکوک و ابزارهای پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز ارائه گردید.

در همین راستا در اواخر بهمن ماه گذشته، جلسه شورای فقهی بانکداری اسلامی با حضور اعضا و تعدادی از مدیران عامل بانکها و کارشناسان نظام بانکی در دفتر قائم مقام بانک مرکزی برگزار شد. در این جلسه پیش نویس آیین نامه عقد مراجعه برای تقدیم به هیأت وزیران مورد بحث و بررسی

یکی از کارهای لازم برای موفقیت نهادهای اعتباری، رتبه بندی اعتباری مشتریان است.

قرار گرفت.

شایان ذکر است که مزایای یکی از عقود است که اخیراً در قالب برنامه پنجم به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و عبارت است از "فروش کالا به بهای معلوم به مشتری، به ترتیبی که تمام یا قسمتی از بهای کالا به اقساط مساوی یا غیرمساوی در سررسید یا سررسیدهای معین دریافت گردد."

برنامه‌های بانک مرکزی برای نرخ سود و تورم سال ۹۰

همزمان با نزدیک شدن به ماه‌های پایانی سال و افزایش برخی گمانه‌زنی‌ها درباره نرخ سود و تورم سال بعد، رییس کل بانک مرکزی حداکثر نرخ تورم برای پایان سال را ۱۳ درصد عنوان کرد و با بیان اینکه میانگین تورم سال آینده نیز در همین سطح خواهد بود، به تشریح برنامه‌های این بانک برای کنترل تورم سال ۹۰ پرداخت.

محمود بهمنی ضمن تشریح آخرین خبرها از نرخ‌های سود، تورم و بسته سیاستی - نظارتی سال آینده اظهار داشت: مسایل مربوط به نرخ سود، بسته سیاستی و همچنین حذف سه صفر از پولی ملی، هنوز خام است و باید در شورای پول و اعتبار مطرح و در آنجا تصمیم‌های مربوطه اتخاذ شود.

وی هر گونه اظهار نظر در این باره را غیرمعتبر دانست و افزود: هنوز تصمیم قطعی درباره نرخ سود و حذف صفرها از پول ملی گرفته نشده است، اظهار نظرهای متفرقه هم هنوز مشخص نیست. رییس کل بانک مرکزی با بیان اینکه مراحل پایانی بسته سیاستی - نظارتی طی شده است، گفت: امیدواریم به زودی در شورای پول و اعتبار این مسایل مطرح و نهایی شود.

بهمنی ضمن اینکه اظهار نظرهای مبنی بر ثابت ماندن نرخ سود در سال بعد را منوط به تصمیم شورای پول و اعتبار دانست، ادامه داد: ان شاءالله به زودی مسایل مربوط به بسته سیاستی و نرخ سود سال آینده به جمع‌بندی نهایی می‌رسد. رییس کل بانک مرکزی افزود: بسته سیاستی - نظارتی

نرخ سود را تعیین تکلیف می‌کند و تحولات بانکی نیز کنار این بسته قرار دارد، با این حساب بسته و طرح تحول مکمل یکدیگر خواهند بود. وی افزود: بسته سیاستی در شورای پول و اعتبار مطرح می‌شود، ولی طرح تحول بانکی در دولت مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. بهمنی با تأکید بر اینکه نرخ سود فقط در بسته سیاستی - نظارتی تعیین خواهد شد، به فارس گفت: طرح تحول تنها نرخ سود نیست، بلکه حذف صفرها، مسایل مدیریتی و مجموع تحولات سیستم بانکی را در خود جای می‌دهد.

رییس کل بانک مرکزی سپس ضمن اشاره به نهایی شدن چارچوب کلی طرح تحول بانکی، گفت: تاریخ دقیق اعلام این مسایل در آینده اعلام می‌شود.

قدردانی از نظام بانکی برای اجرای موفق مرحله اول طرح هدفمندی یارانه‌ها

در حاشیه یک هزار و یکصد و بیستین جلسه شورای پول و اعتبار که در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۰، در محل بانک مرکزی تشکیل شد، دکتر بهمنی، رییس کل بانک مرکزی، شرح مختصری از تلاش بی‌وقفه و همت مضاعف مسوولان بانک مرکزی و شبکه بانکی کشور طی یکسال اخیر برای انجام بی‌عیب و نقص مرحله نخست اجرای هدفمند نمودن یارانه‌ها و جلب رضایت عمومی را ارایه نمود. وی کسب این توفیق را مرهون لطف خدای کریم و جدیت و تلاش کارکنان صدیق شبکه بانکی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عنوان کرد.

در ادامه این جلسه، وزیر امور اقتصاد و دارایی و دیگر اعضای شورای پول و اعتبار، ضمن قدردانی از جدیت و مساعی انجام شده در نظام بانکی برای اجرای موفق مرحله اول طرح هدفمندی یارانه‌ها، سربلندی و سلامت همه خدمتگزاران در راه اعتلای نظام مقدس جمهوری اسلامی را از خداوند متعال خواستار شدند.

طرح تحول، تنها نرخ
سود نیست، بلکه
حذف صفرها، مسایل
مدیریتی و مجموع
تحولات سیستم
بانکی را در بر
می‌گیرد.